

домн, синагоги, щоденне жите і рух в тім жид. гето; дальше присвячені замітки громадським відносинам Жидів, особливо їх боротьбі в магістратом. Сі замітки дуже інтересні, а вартість книжки підносять гарно дібрані ілюстрації; шкода тільки, що в деяких місцях (стор. 8, 13) автор впадає в пересадний патос і робить ся занадто банальний...

Ів. Крип'якевич.

М. Грушевський — Байда Вишневецький в поезії й історії (Записки Україн. Наук. Тов. в Києві III ст. 108—139).

В своїй розвідці автор торкаєть ся дуже цікавої постати нашої історії, що й досі живе в народній пісні, кн. Байди Вишневецького. Розглянувши характеристику Вишневецького в різних поетичних утворах (народної пісні, польського поета Л. Семенського, Куліша і Чупринки), він переходить до даних історії і подає дуже гарну оцінку діяльності і значіння оригінальної фігури сього українського магната, князя, спадковця староруських традицій князівсько-дружинного укладу, що став духовим батьком огнища нової української плебейської республіки. В бурливій діяльності князя-основателя Запорожської Січи виступає центральна ідея, один плян: оборона України від Татарської руїни через приборканне і задушення кримської орди силами України і сусідніх держав сі широкі замисли не здійснили ся, та проте внесли вони в українське жите багато нового, тріткого змісту і дуже сильно вплинули на дальший розвій його. Мусіли вони немірно піднести серед козачини свідомість своїх сил, відкрити перед нею широкі політичні горизонти. Та найтісніше зв'язуєть ся діяльність Байди з повстанням Запорожа. Він являєть ся чемов би історичним патроном Січи. *В. Дорошенко.*

О. Левицький — Невінчані шлюби на Україні в XVI—XVII ст. (Записки Україн. Наук. Тов. в Києві. III ст. 98—107).

Се вже не перша праця шан. автора на вказану тему. В пинішній своїй студії він угрунтовує давнійші свої висновки новим матеріалом, зачерпненим в Центрального Архіву в Києві. Висновки ж, як відомо, були такі: в XVI—XVII ст. на Україні церковне вінчання не мало рішачого значіння в шлюбній справі, навіть в очах духовенства. „Не вінчання встановляло момент дійсного маїженства, а тільки весілля“ (ст. 107). *В. Д.*

Archiwum Jana Zamoyskiego, kanclerza i hetmana wielkiego koronnego. Tom II (1580 - 1582). Wydał Dr. Józef Siemieński. Warszawa 1909, стор. XXXIV+448.

Сей другий том кореспонденції Яна Замойського обіймає не тільки листи самого канцлера, але також письма його кореспондентів та ріжні